



**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 10 mei 2012 (25.05)
(OR. en)**

8724/12

**Interinstitutioneel dossier:
2008/0140 (CNS)**

**SOC 278
JAI 252
MI 246
FREMP 59**

VERSLAG

van: het voorzitterschap
aan: het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel) / de Raad (EPSCO)

nr. vorig doc.: 8602/12 SOC 267 JAI 241 MI 238 FREMP 56
nr. Comv.: 11531/08 SOC 411 JAI 368 MI 246

Betreft: Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid
- Voortgangsverslag

I. INLEIDING

De Commissie heeft op 2 juli 2008 een voorstel aangenomen voor een richtlijn van de Raad die erop is gericht de bescherming tegen discriminatie op grond van godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid uit te breiden tot andere gebieden dan arbeid. Het richtlijnvoorstel vormt een aanvulling op de bestaande EU-wetgeving¹ ter zake en voorziet in een verbod van discriminatie op bovengenoemde gronden op de volgende gebieden: sociale bescherming, met inbegrip van sociale zekerheid en gezondheidszorg; sociale voordelen; onderwijs; en toegang tot goederen en diensten, met inbegrip van huisvesting.

¹ Met name de Richtlijnen 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG van de Raad.

Een grote meerderheid van de delegaties verwelkomde het voorstel in beginsel, en vele delegaties stonden achter de idee dat het voorstel het bestaande juridische kader moet aanvullen door de vier discriminatiegronden horizontaal te benaderen.

De meeste delegaties hebben het belang bevestigd van het bevorderen van gelijke behandeling als een gedeelde maatschappelijke waarde in de EU. Verschillende delegaties hebben in het bijzonder gewezen op de relevantie van het voorstel in het kader van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD). Sommige delegaties zouden evenwel de voorkeur hebben gegeven aan ambitieuzere bepalingen inzake handicaps.

Sommige delegaties zijn wel overtuigd van het belang van discriminatiebestrijding, maar handhaven een algemeen voorbehoud omdat zij zich afvragen of het Commissievoorstel - dat volgens hen een inbreuk vormt op de nationale bevoegdheid voor bepaalde aangelegenheden en in strijd is met het subsidiariteits- en evenredigheidsbeginsel - in een behoefte voorziet.

Andere delegaties hebben ook verduidelijking gevraagd en hun zorgen geuit over met name het gebrek aan rechtszekerheid, de bevoegdheidsverdeling en de praktische, financiële en juridische gevolgen van het voorstel.

In dit stadium handhaven alle delegaties een algemeen studievoorbehoud bij het voorstel. CZ, DK, FR, MT en UK handhaven een voorbehoud voor parlementaire behandeling. Intussen heeft de Commissie bevestigd dat zij vooralsnog vasthoudt aan haar oorspronkelijke voorstel en dat zij een studievoorbehoud handhaaft bij elke wijziging daarvan.

Het Europees Parlement heeft op 2 april 2009 in het kader van de raadplegingsprocedure advies uitgebracht². Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 valt het voorstel thans onder artikel 19 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie; bijgevolg is eenparigheid van stemmen in de Raad vereist, na *goedkeuring* door het Europees Parlement.

² Zie doc. A6-0149/2009. Kathalijne Maria Buitenweg (Fractie Verts/ALE) was hiervoor rapporteur. De nieuwe rapporteur van het EP is Raúl Romeva I Rueda (Fractie Verts/ALE).

Nadat het Poolse voorzitterschap een grondige analyse heeft verricht van de bepalingen betreffende *leeftijd als discriminerende factor*, is de Raad Epsco op 1 december 2011³ geïnformeerd over de gemaakte vorderingen. De Groep sociale vraagstukken heeft sindsdien haar bespreking van het voorstel onder het Deense voorzitterschap⁴ voortgezet en zich daarbij op hetzelfde thema geconcentreerd.

II. BESPREKINGEN VAN DE RAAD TIJDENS HET DEENSE VOORZITTERSCHAP

De besprekingen waren gebaseerd op de redactievoorstellen⁵ van het voorzitterschap en hadden betrekking op een aantal kwesties, waaronder de volgende:

a) Algemene uitzondering op grond van leeftijd (artikel 2, lid 6, artikel 3 en overwegingen 14 bis, 17 septies en 17 octies)

Met de bedoeling meer rechtszekerheid te bieden, zodat bepaalde verdedigbare verschillen in behandeling uit hoofde van de richtlijn zouden mogen blijven bestaan, diende het voorzitterschap een voorstel in waarbij toegangsvoorwaarden betreffende leeftijd en handicap, waaronder leeftijdsgrenzen, voor uitkeringen en diensten in het kader van de socialebeschermingsstelsels van de lidstaten van de werkingssfeer worden uitgesloten⁶. Leeftijdsgrenzen op het gebied van onderwijs zijn in het huidige ontwerp eveneens uitgesloten.

Sommige delegaties vonden dat sociale bescherming helemaal buiten de werkingssfeer moeten komen te staan. De Commissievertegenwoordiger hield evenwel staande dat sociale bescherming binnen de werkingssfeer moet blijven vallen en sprak de vrees uit dat uitsluiting van *alle* toegangsvoorwaarden van de werkingssfeer het doel van de richtlijn, namelijk het zorgen voor gelijke toegang tot sociale bescherming, zou kunnen lijken te ontkrachten.

³ Zie doc. 16525/11.

⁴ Vergaderingen op 15 maart en 10 april.

⁵ Doc. 5451/12 en doc. 7835/12.

⁶ De door het Poolse voorzitterschap uitgewerkte "optie B" (zie doc. 16525/11, blz. 3).

Enkele delegaties uitten twijfels over de formulering van de bepalingen betreffende sociale bescherming, met name met betrekking tot het onderlinge verband tussen artikel 3, lid 1, punt a), dat sociale bescherming binnen de werkingssfeer plaatst, en artikel 3, lid 2, punt b), dat de *organisatie* van socialezekerheidsstelsels, waaronder met leeftijd en handicap verband houdende voorwaarden om in aanmerking te komen, van de werkingssfeer uitsluit.

Artikel 3 bepaalt dat gezondheidszorg onderdeel van de sociale bescherming vormt en aldus binnen de werkingssfeer van de richtlijn valt; *particuliere* gezondheidszorgdiensten zouden echter niet profiteren van de uitsluiting van met leeftijd en handicap verband houdende toegangsvoorwaarden van de werkingssfeer, die slechts van toepassing is op gezondheidszorg in de context van "de organisatie van *socialebeschermingsstelsels van de lidstaten*", d.w.z. publieke gezondheidszorg. Sommige delegaties zetten vraagtekens bij dit onderscheid tussen particuliere en publieke gezondheidszorg, en verklaarden dat dit niet scherp afgelijnd is en verduidelijking vereist. De Commissievertegenwoordiger bevestigde dat duidelijkheid nodig is, maar stond positief tegenover de aanpak in de redactievoorstellen van het voorzitterschap, waarbij leeftijdsgrenzen die worden bepaald als toegangsvoorwaarden voor publieke gezondheidszorg van de richtlijn zouden worden uitgesloten, terwijl particuliere gezondheidszorgverstrekkers de door hen overeenkomstig artikel 2, lid 6, bepaalde leeftijdsgrenzen zouden moeten rechtvaardigen.

Enkele delegaties verzochten om "onderwijs" uit de werkingssfeer te schrappen.

b) Financiële diensten (artikel 2, lid 7, en overwegingen 15, 15 bis, en 15 ter)

De ontwerprichtlijn zou in bepaalde gevallen bij de verlening van financiële diensten proportionele verschillen in behandeling op grond van leeftijd en handicap toestaan. In een poging de tekst te verduidelijken heeft het voorzitterschap afzonderlijke overwegingen voor leeftijd (overweging 15) en handicap (overweging 15 bis) opgenomen. Met het oog op meer rechtszekerheid in het licht van het arrest van het Hof van Justitie in zaak C-236/09 "Test-Aankoop"⁷, heeft het voorzitterschap in overweging 15 gespecificeerd dat, ofschoon bij de verstrekking van verzekerings-, bank- en andere financiële diensten gebruik wordt gemaakt van risicofactoren in verband met leeftijd om het individuele risico te beoordelen en de premies en uitkeringen te bepalen, in bepaalde financiële diensten personen van verschillende leeftijden zich *niet in een vergelijkbare situatie* voor de beoordeling van risico bevinden. Evenzo wordt in overweging 15 bis uitgelegd dat, bij bepaalde financiële diensten, personen met een handicap zich niet in een situatie bevinden die voor de beoordeling van risico vergelijkbaar is met die van personen zonder een dergelijke handicap.

Het voorzitterschap heeft er tevens naar gestreefd de criteria voor risicobeoordelingen te verduidelijken zodat proportionele verschillen in behandeling op grond van leeftijd of handicap niet discriminerend zijn indien de leeftijd of handicap van een persoon een doorslaggevende factor is in de risicobeoordeling van de betrokken dienst en deze beoordeling gebaseerd is op actuariële beginselen en relevante, betrouwbare statistische gegevens (dan wel, in geval van een handicap op relevante, betrouwbare medische inzichten). De delegaties vroegen om bepaalde verduidelijkingen en formuleerden uiteenlopende standpunten ten aanzien van deze criteria, waarbij sommige aandrongen op meer flexibiliteit en andere striktere voorschriften bepleitten.

Het voorzitterschap heeft tevens de vermelding van "de gezondheidsaandoening die aan de basis van de handicap ligt" als criterium in artikel 2, lid 7, geschrapt, maar in overweging 15 bis als voorbeeld gehandhaafd. Verscheidene delegaties uitten hun twijfels over deze verandering, vanwege het feit dat het noemen van de handicap zelf als "bepalende factor" te ruim is en de bescherming tegen discriminatie inperkt. Enkele delegaties waren tevens van oordeel dat gezondheidskwesties ook relevant zouden kunnen zijn, niet alleen in de context van handicap, maar ook in verband met leeftijd.

⁷ Zie de schriftelijke bijdrage van de Juridische dienst van de Raad (16258/11).

Het voorzitterschap heeft tevens een nieuwe overweging 15 ter ingevoegd, die bepaalt dat consumenten en de betrokken rechterlijke en klachteninstanties *het recht* dienen te hebben om, op verzoek, *te worden ingelicht* over de redenen die voor een verschillende behandeling op grond van leeftijd of handicap bij financiële dienstverlening worden aangevoerd. Sommige delegaties verzochten aspecten van deze bepaling aan te passen of te verduidelijken.

Enkele delegaties handhaafden voorbehouden bij de opneming van gelijke behandeling op het gebied van financiële diensten in de werkingssfeer en vonden dat deze aangelegenheid het best aan de lidstaten kan worden overgelaten.

Sommige delegaties benadrukten dat rechtszekerheid nodig is, maar waarschuwden ook tegen het onbedoeld buiten de wet plaatsen van handelspraktijken waarbij aan bepaalde leeftijdsgroepen lagere tarieven worden aangeboden. In dit verband vonden sommige delegaties dat verduidelijking nodig is van de voorgestelde *aanpassing van de regel voor de bewijslast* in overweging 14 bis voor gevallen waarin aan personen van een bepaalde leeftijd gunstiger toegangsvoorwaarden worden geboden.

Tot de andere punten die nadere bespreking behoeven, behoren:

- de potentieel discriminerende situatie die zich kan voordoen indien, bijvoorbeeld, verzekeringsverstrekkers op kleine nationale markten bepaalde leeftijdsgroepen helemaal niet wensen te bedienen;
- de bepalingen betreffende minderjarigen; sommige delegaties hebben gevraagd personen jonger dan achttien van de richtlijn uit te sluiten; en
- samenhang met het UNCRPD.

In het algemeen worden de redactievoorstellen van het voorzitterschap door veel delegaties breed gesteund als een stap in de goede richting, hoewel verder moet worden gesproken over de bepalingen inzake leeftijd als discriminerende factor⁸.

⁸ De standpunten van de delegaties worden meer gedetailleerd uiteengezet in 7577/12 + COR 1 en 8602/12 + COR 1.

III. ONOPGELOSTE VRAAGSTUKKEN DIE TIJDENS HET DEENSE VOORZITTERSCHAP NIET ZIJN BESPROKEN

Een aantal kwesties zal nog nader moeten worden besproken⁹, waaronder:

- de bevoegdheidsverdeling, de algemene werkingssfeer en de subsidiariteit;
- de bepalingen inzake handicap, waaronder toegankelijkheid en redelijke aanpassingen ten behoeve van personen met een handicap;
- het tijdpad voor uitvoering;
- rechtszekerheid van de richtlijn in haar geheel; en
- de algemene gevolgen van het voorstel, ook voor kleine en middelgrote ondernemingen.

IV. CONCLUSIE

Hoewel er onder het Deense voorzitterschap concrete vooruitgang is geboekt met de pogingen om de bepalingen inzake *leeftijd als discriminerende factor* te verduidelijken, moet er beslist nog verder worden gewerkt aan het voorstel.

Het Comité wordt verzocht nota te nemen van dit verslag en het toe te zenden aan de Raad Epsco op 21 juni 2012.

⁹ Zie doc. 12447/11 voor een samenvatting van de standpunten van de delegaties over het voorstel in zijn geheel.